

03.08.2017

Pormestari

29 §**Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle ja Turvallisuuskomitealle
Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnoksesta**

HEL 2017-007560 T 09 00 00

Päätös

Pormestari päätti antaa sosiaali- ja terveysministeriölle ja Turvallisuuskomitealle Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (YTS) vahvuutena on ollut sen sovellettavuus yhteiskunnan kaikilla toimintatasoilla. Strategialuonnos muodostaa hyvän perustan yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kehittämiselle. YTS 2017 -luonnoksessa on tunnistettu hyvin kuntien merkitys yhteiskunnan kokonaisturvallisuudelle.

Uudistetun kokonaisturvallisuus-käsitteen vahvuutena on sen selkeys ja eri toimijoiden yhteistyön korostaminen.

Kokonaisturvallisuutta koskevan säännöllisen riskiarvion laatimista pidetään tarpeellisena. Riskiarvioissa tulisi korostaa häiriöiden keskinäisriippuvuuksia sekä häiriöiden vaikutuksia elintärkeisiin toimintoihin.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnos on rakenteellisesti selkeä. Strategialuonnoksen ja strategiset tehtävät -liitteen luettavuutta kuitenkin heikentää se, että tekstissä esiintyy sekä nykyisiä aluehallinnon toimijoita että mahdollisen sote- ja maakuntauudistuksen toimijoita.

YTS 2017 -luonnokseen on yhtenä tavoitteena kirjattu, että yleiset periaatteet kestäisivät yli hallituskausien. Sote- ja maakuntauudistukseen liittyviä lakeja ei ole vielä hyväksytty, joten turvallisuusstrategiassa ei tulisi määritellä vielä avoinna olevia kokonaisuuksia. Erityisesti alueelliseen varautumiseen liittyvät toimintamallit ja rakenteet tulisi kuvata vasta, kun ne ovat vakiintuneet. Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa tulisi huomioida selkeämmin myös alueellisesti tarkoituksenmukaiset yhteistyörakenteet, kuten seudullinen tai keskuskaupunkivetoinen yhteistyö.

Strategialuonnoksessa todetaan, että johtosuhteet, organisaatiot ja vastuujako säilytetään normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa mahdollisimman muuttumattomina kaikissa tilanteissa. Periaate on kannatettava. Kuitenkin häiriötilanteiden hallinnan ja johtamisen yleisessä toimintamallissa (kuva 4) esitetään hallinnon vastuunjaon, johtosuhteiden ja käytännön kokemusten kannalta vierasta toimintamallia. Kuvassa esitetyssä mallissa häiriötilanteen tai poikkeusolojen aikana

03.08.2017

Pormestari

toimivaltainen viranomaisena olisi yhteydessä valmiustoimikuntaan. Toimikunta puolestaan huolehtisi toimivaltaisen viranomaisen (kuten poliisin tai kunnan) puolesta yhteydenpidosta ministeriöiden valmiuspäälliköistä koostuvaan valmiuspäällikkökokoukseen. Valmiustoimikunta ja valmiuspäällikkökokous huolehtisivat keskenään koordinoinnista, analyyseistä ja viestinnästä. Kuvassa esitettyä merkittävää muutosta olemassa oleviin toimintamalleihin ei ole perusteltu strategiassa lainkaan. Häiriötilanteen hallinnan ja varautumisen näkökulmasta ylimääräisten rakenteiden luomista tulee välttää. Helsingin kaupunki katsoo, että strategiaan ei tule kirjata kuvan 4 mukaista, nykyisille toimiville järjestelyille ja lainsäädännölle vierasta toimintamallia. Nykyinen malli tulee säilyttää (YTS 2010, Häiriötilanteiden hallinnan periaate, kuva 2).

Sosiaali- ja terveystoimea koskevat yksityiskohtaiset huomiot

Strategialuonnoksessa todetaan, että syvän kriisin varalle suunnitellaan yhden jatkuvasuoritteisen etuuden maksamista eri elämäntilanteissa ja että etuus maksetaan toimeentulotukena. Strategialuonnoksessa ei kuitenkaan täsmennetä kumpi taho, Kela vai kunnat, on ensisijainen toimija. Strategiassa ei myöskään täsmennetä miten Kelan ja kuntien tulisi yhdessä varautua häiriötilanteisiin ja miten kustannukset jaettaisiin. Lisäksi strategialuonnoksessa korostetaan, että Kelalla ja kunnilla on yhteinen tieto toimeentulotuen asiakkuuksista häiriötilanteissa. Tällä hetkellä yhteistä tietoa ei ole, mikä haittaisi vakavasti Kelan ja kuntien välistä yhteistoimintaa mahdollisessa häiriötilanteessa.

Strategialuonnoksessa todettu periaate, että poikkeusolojen aikaisia etuusmaksuja ei normaalitilanteeseen palattaessa oikaista tai peritä takaisin, on hyvä ja kannatettava.

Viimesijaisen toimeentulon turvaamisen toimintamalleja häiriötilanteiden aikana tulee kehittää. Toimeentulosta vastaavien tahojen välinen vastuunjako, yhteiset toimintamallit ja kustannusten jako häiriötilanteessa tulee määrittellä konkreettisemmin. Valtakunnallisena toimijana Kela on keskeinen taho toimeentulotuen maksatuksen jatkuvuudenhallinnan suunnittelussa ja organisoinnissa.

Psykososiaalista tukea ja sen tärkeyttä ei käsitellä ja korosteta riittävästi strategialuonnoksessa, vaikka siinä tuodaan esille, että kriisit synnyttävät lähes aina potilaita, sosiaalitoimen asiakkuuksia ja avun tarvetta. Psykososiaalinen tuki on kunnan lakisääteinen tehtävä, jolla tuetaan väestöä jo kriisitilanteesta lähtien ja mahdollistetaan hyvän toipumisen edellytykset. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten toimijoiden ja paikallisten toimijoiden vastuunjako tulee kuvata selvästi. Ensisijaisena toimijana ja paikallisena tilannejohtajana toimii sen kunnan sosiaali- ja kriisipäivystys, jonka alueelle toimenpiteet sijoittuvat. Valtakunnalli-

03.08.2017

Pormestari

sen toimijan ja paikallisen sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteistyö edellyttää selkeää viestintää ja työnjaosta sopimista kulloisenkin tilanteen edellyttämällä tavalla.

Suomeen perustettava psykososiaalisen tuen asiantuntijaverkosto on hyvä ja kannatettava asia.

Kotiin annettavien sosiaali- ja terveystalveluiden määrän lisääntyminen on huomioitu strategialuonnoksessa. Kotiin tuotettavien palveluiden (kotihoito ja kotisairaanhoido) kasvu muodostaa merkittäviä haasteita palvelutuotannon ylläpidolle normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, koska kotiin tuotettavat palvelut ovat alttiita mm. laaja-alaisille logistisille häiriöille (sähkö-, tietoliikenne-, vesi-, lämpö-, ja liikenneyhteyksien häiriö) ja poikkeuksellisille luonnonolosuhteille. Häiriötilanteesta voi seurata, että henkilöstö ei pääse liikkumaan asiakkaiden ja potilaiden luo, digitaaliset etäpalvelut eivät toimi, tai asiakkaat ja potilaat eivät voi jatkaa asumista asunnoissaan.

Edellä mainituin perustein, kotiin tuotettavien palvelujen jatkuvuuden hallinta on otettava valtakunnalliseksi kehittämiskohteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anssi Vuosalmi, valmiuspäällikkö, puhelin: 310 25709
anssi.vuosalmi(a)hel.fi
Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiuysyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveystalvesterion lausuntopyyntö 5.6.2017
- 2 Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnos
- 3 Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnoksen liite 1

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sosiaali- ja terveystalvesterio
Turvallisuuskomitea

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

03.08.2017

Pormestari

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimelta lausuntoa Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnoksesta. Lausuntoa on pyydetty 4.8.2017 mennessä.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian luonnoksesta on mahdollisuus esittää lausunto Turvallisuuskomitealle 15. elokuuta 2017 mennessä. Kaupunki lausuu sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyynnön yhteydessä Turvallisuuskomitealle.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnos

Turvallisuuskomitea on julkaissut 31.5.2017 luonnoksen uudeksi yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnos (liite 2) on järjestyksessään neljäs poikkihallinnollinen strategia, jossa esitetään yhteiskunnan varautumisen yleiset periaatteet. Tällä hetkellä voimassa oleva yhteiskunnan turvallisuusstrategia, YTS 2010, on valtioneuvoston periaatepäätös vuodelta 2010.

Aiemmat strategiat ovat keskittyneet ensisijaisesti valtioneuvostotason toimintaan. Strategialuonnoksessa kiinnitetään huomioita varautumisen periaatteiden hyödynnettävyyteen yhteiskunnan kaikilla toimintatasoilla, minkä vuoksi yhteiskunnan seitsemän elintärkeää toimintaa on osin päivitetty uusien otsikoin ja sisällöin. Varautumisen ja johtamisen yleisperiaatteet on luonnoksessa kuvattu sovellettavaksi valtioneuvostotasolta alueille ja kuntiin.

Valtioneuvoston hallinnonalojen strategisten tehtävät esitetään vastuuministeriöittäin liitteessä (liite 3).

Lausuntopyynnössä on pyydetty kiinnitettävän huomiota kolmeen keskeiseen kehityskohteeseen: kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli (kokonaisturvallisuuden kuvaus), ohjaus koko yhteiskunnan varautumiseen (periaatteiden soveltaminen eri toimintatasoilla) sekä jatkuvat prosessit (riskiarvio).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna**Liitteet**

- 1 Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 5.6.2017
- 2 Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnos

03.08.2017

Pormestari

3 Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 -luonnoksen liite 1

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sosiaali- ja terveysministeriö
Turvallisuuskomitea

03.08.2017

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 29 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

03.08.2017

Pormestari

Jan Vapaavuori
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 04.08.2017.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566